

7.11.2025

KEHA-keskuksen lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Yleistä

KEHA-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä (HE 112/2025 vp), joka koskee ehdotettua yleistukea koskevaa lainsäädäntöä.

KEHA-keskus toistaa aiemmassa lausuntopalautteessaan esittämiänsä huomioita, jotka koskevat työvoimapalveluiden järjestämisestä annettuun lakiin (järjestämislaki 380/2023) ehdotettuja 32 a §:ää ja 32 b §:ää.

Ehdotettu järjestämislain 32 a §

Lakiehdotuksessa on ehdotettu, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (järjestämislaki 380/2023) säädettäisiin uudesta 32 a §:stä. Säännöksessä säädettäisiin siitä, että yleistukea saavien työnhakijoiden työnhakukeskustelut ja täydentävät työnhakukeskustelut olisi järjestettävä niin kutsutun aktivointijakson aikana työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, jollei muu tapa asioida henkilökohtaisesti ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä.

Hallituksen esityksen mukaan erityisesti ensimmäisessä jaksoon kuuluvassa työnhakukeskustelussa painavana syynä ei tulisi pitää vain poikkeuksellisen pitkää asiointimatkaa, vaan keskustelusta olisi sovittava riittävän ajoissa siten, että työnhakijalla on tarpeeksi aikaa järjestää asiointinsa toimipisteeseen.

KEHA-keskus katsoo, että ilmaiset ”riittävän ajoissa” ja ”tarpeeksi aikaa” jättävän laajan tulkinnanvaran. Ilmaiset voivat näyttäytyä eri työvoimaviranomaisille eri tavoin, joka voi johtaa hyvin erilaisiin alueellisiin soveltamiskäytäntöihin. Tämä ei edistäisi yhdenvertaisuutta. KEHA-keskus katsoo, että ilmaisuja olisi hyvä täsmentää niin, että soveltamiselle olisi tarkemmat kriteerit. KEHA-keskus katsoo, että täsmennykset olisivat tarpeen erityisesti oikeusturvan kannalta.

KEHA-keskus katsoo, että esitykseen olisi hyvä tehdä seuraavat soveltamista täsmentävät alleviivatut lisäykset: ensimmäisessä jaksoon kuuluvassa työnhakukeskustelussa painavana syynä ei tulisi pitää vain poikkeuksellisen pitkää asiointimatkaa, mikäli asiointi olisi järjestettävissä julkisilla liikennevälineillä, vaan keskustelusta olisi sovittava riittävän ajoissa siten, että työnhakijalla on tarpeeksi aikaa järjestää asiointinsa toimipisteeseen kyseisiä kulkuvälineitä käyttäen. KEHA-keskus katsoo, että olisi ongelmallista edellyttää, että henkilö käyttäisi esimerkiksi taksia asiointinsa järjestämiseen. Tällöin painavana syynä asioida muulla tavoin tulisi käytännössä huomioida taloudelliset syyt, koska taksimatkat voisivat viedä suuren osan asiakkaalle myönnettävästä etuudesta. Koska taloudellista perustetta painavana syynä ei todeta esityksessä, voi nykymuotoilu

7.11.2025

johtaa siihen, että henkilöt velvoitettaisiin saapumaan asiointipaikalle myös esimerkiksi taksilla. Mikäli rajausta ei tehtäisi ja tarkoituksena on velvoittaa henkilöt käyttämään esimerkiksi taksia asiointiin, niin sääntelyä tulisi arvioida myös sääätämisyjärjestysperusteluissa oikeutta sosiaaliturvaan koskevan perustuslain 19 §:n osalta, sillä henkilön sosiaaliturva olisi käytännössä esitetyssä tilanteessa sidottu mahdollisesti suureltakin osin paikan päällä asiointiin.

Lisäksi KEHA-keskus katsoo, että tarpeellisen ajan määrittelyssä olisi tarpeen selvyyden vuoksi todeta myös, että kutsukirje tällaiseen velvoittavaan tapaamiseen tulisi lähettää niin, että henkilön voidaan olettaa hallintolain 59 §:n mukaisesti saaneen tiedon siitä seitsemäntenä päivänä kutsun lähettamisestä. Eli tarpeellisen ajan määrittelyssä tulisi huomioida sekä hallintolain tiedoksiantoa koskeva sääntely että mahdollisuus saapua paikalla julkisilla kulkuvälineillä.

Ehdotettu järjestämislain 32 b §

Ehdotetussa 32 b §:ssä säädettäisiin ensimmäisen niin sanotun aktivointijakson työnhakukeskustelun sisällöstä. Säännöstä koskevissa hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa on todettu, että jaksoon kuuluvien kahden seuraavan työnhakukeskustelun sisällöstä ei säädettäisi tarkemmin.

KEHA-keskus katsoo, että esityksen perusteluja olisi hyvä tarkentaa tältä osin, sillä säännöksessä säädettäisiin sekä alle 25-vuotiaiden että 25 vuotta täyttäneiden työnhakijoiden aktivointijaksoihin kuuluvista työnhakukeskusteluista. 25 vuotta täyttäneiden osalta aktivointijaksoon kuuluvia työnhakukeskusteluja on kolme ja alle 25-vuotiaille niitä järjestettäisiin kuusi. Nykyinen ilmaus kattaa ainoastaan aktivointijakson, joka sisältää kolme työnhakukeskustelua.

Ehdotetussa 32 b §:n 1 momentissa säädettäisiin, että "sen lisäksi, mitä 35 §:ssä säädetään työnhakukeskustelun sisällöstä ja 37 §:ssä palvelutarpeen arvioinnista, työvoimaviranomaisen on ensimmäisessä 32 a §:ssä tarkoitetussa työnhakukeskustelussa arvioitava erityisesti työttömyyden pitkittymisen syitä ja varmistettava, että työnhakijan palvelutarpeen arvioimiseksi on selvitetty: [...]." Säännöstä koskevien hallituksen esityksen perustelujen mukaan "pykälän 1 momentin mukaan ensimmäisessä 32 a §:ssä tarkoitetussa työnhakukeskustelussa työvoimaviranomaisen olisi 35, 37 ja 38 §:ssä säädetyn lisäksi arvioitava erityisesti työttömyyden pitkittymisen syitä". KEHA-keskus katsoo, että selvyyden vuoksi myös pykälätasolla olisi hyvä viitata kyseiseen työllistymissuunnitelman sisältöä koskevaan 38 §:ään, sillä sitä on tarkoitus soveltaa ja perustelujen ja pykälätason tekstien olisi hyvä vastata toisiaan.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ryhmäpäällikkö Johanna Linsuri ja ratkaissut johtaja Heikki Heikkilä.

7.11.2025

Jakelu

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tämä asiakirja KEHA/29830/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/29830/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Linsuri Johanna 07.11.2025 14:42

Ratkaisija Heikkilä Heikki 07.11.2025 14:45